



**IZVJEŠTAJ O RADU
FEDERALNOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE
ZA 2008. GODINU**

Sarajevo, februara/veljače 2009. godine

SADRŽAJ

UVOD.....	3
1. STANJE I TENDENCIJE U OBLASTI RADA I ZAPOSŁJAVANJA.....	3
1.1. Zaposlenost.....	3
1.2. Nezaposlenost.....	4
1.3. Nezaposlenost po kantonima.....	6
1.4. Učešće žena u registriranoj nezaposlenosti.....	6
1.5. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih.....	7
1.6. Promjene u evidenciji nezaposlenih.....	7
1.7. Tražnja radne snage.....	8
1.8. Zapošljavanje lica sa evidencije službi za zapošljavanje.....	8
1.9. Program reregistracije nezaposlenih osoba.....	8
2. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI.....	9
2.1. Novčana naknada.....	9
2.2. Zdravstveno osiguranje.....	10
2.3. Penzijsko i invalidsko osiguranje.....	11
2.4. Uplata nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje.....	11
2.5. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju.....	11
2.6. Novčana naknada po Zakonu o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica.....	11
2.7. Program mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije poduzeća ostali ili ostaju bez posla.....	12
2.8. Rješavanje u drugostepenom postupku.....	13
3. AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA.....	13
3.1. Programi poticaja zapošljavanja u kantonalnim službama za zapošljavanje.....	14
3.2. Program dugoročnih plasmana za poticaj zapošljavanja.....	15
3.3. Program samozapošljavanja i zapošljavanja povratnika.....	16
3.4. Drugi projekat podrške zapošljavanju (SESP).....	17
3.5. Program zapošljavanja asistenata u visokoškolskim ustanovama i naučnoistraživačkim institucijama.....	19
3.6. Obuka i priprema nezaposlenih za pokretanje biznisa.....	19
3.7. Sajmovi.....	20
3.8. Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj.....	20
4. ZAPOSŁJAVANJE STRANIH DRŽAVLJANA.....	20
5. PROFESIONALNA ORIJENTACIJA I SELEKCIJA.....	23
6. MIGRACIONI SERVISNI CENTAR.....	23
7. ISPITIVANJE TRŽIŠTA RADA.....	24
8. AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE.....	24
8.1. Centar za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju programa aktivne politike zapošljavanja («Papilot»).....	24
8.2. Uvođenje sistema upravljanja kvalitetom prema ISO 9001:2000.....	26
8.3. Suradnja privatnih agencija za zapošljavanje i javnih službi za zapošljavanje.....	26
8.4. Program poticaja zapošljavanja stručnih suradnika u kantonalnim službama za zapošljavanje.....	27
9. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE.....	27
10. UPRAVNI ODBOR.....	27
11. KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE.....	28
12. INFORMIRANJE.....	29
13. SURADNJA SA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA.....	30
ZAKLJUČNA ZAPAŽANJA.....	30

UVOD

Federalni zavod za zapošljavanje¹, kao javna ustanova, shodno odredbama člana 5. *Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba* („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/00, 41/01, 22/05 i 9/08), između ostalog, nadležan je da:

- predlaže i prati realizaciju mjera za unapređenje zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba
- usklađuje, koordinira i prati rad službi za zapošljavanje na provođenju utvrđene politike i mjera u oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba iz nadležnosti Federacije BiH
- predlaže mjere za unapređenje zapošljavanja invalidnih osoba i njihovu profesionalnu rehabilitaciju i osigurava ispunjavanje uvjeta za njihovo zapošljavanje u suradnji sa službama za zapošljavanje
- pruža pomoć u realiziranju programa profesionalne orijentacije, obuke i prekvalifikacije za nezaposlene osobe i njihovo ponovno zapošljavanje na odgovarajućim poslovima
- objedinjuje i vodi zbirne evidencije u oblasti rada i zapošljavanja od interesa za Federaciju BiH i predlaže mjere i potrebna sredstva za razvoj i funkcioniranje jedinstvenog informacionog sistema u ovoj oblasti
- odobrava zapošljavanje stranih državljana i osoba bez državljanstva na prijedlog kantonalne službe za zapošljavanje
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, Statutom i aktima Federalnog zavoda i konvencijama i preporukama Međunarodne organizacije rada koje se odnose na oblast rada, zapošljavanja i socijalne politike.

U izvještajnom periodu, Federalni zavod je izvršavao obaveze utvrđene Zakonom, Statutom i Programom rada.

1. STANJE I TENDENCIJE U OBLASTI RADA I ZAPOŠLJAVANJA

Aktivnosti Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje u 2008. godini bile su usmjerene na očuvanje dostignutog nivoa zaposlenosti i provođenje ukupnih mjera kojima se pospješuju i unapređuju uvjeti za zapošljavanje, posredovanje u zapošljavanju i materijalno-socijalna sigurnost nezaposlenih osoba za vrijeme nezaposlenosti.

Navedene aktivnosti su se odvijale u skladu sa nadležnostima utvrđenim:

- Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i drugim propisima iz oblasti zapošljavanja
- Odlukom o raspodjeli sredstava Federalnog zavoda za zadovoljenje potreba u oblasti zapošljavanja
- Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica.

1.1. Zaposlenost

U Federaciji Bosne i Hercegovine, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, u 2008. godini prosječno je bilo zaposleno 430.745 radnika, što je u odnosu na prosjek 2007. godine (413.676) *povećanje za 17.069 radnika, odnosno 4,13%*.² U 2008. godini

¹ Federalni zavod za zapošljavanje osnovan je *Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba*, a registriran je kod Suda i počeo sa radom 16.8.2001. godine

² Na evidenciji Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje krajem 2008. godine registrirano je **487.066 aktivnih osiguranika**

broj zaposlenih bilježi neprekidan rast do decembra, kada se taj broj smanjuje za 2.874 u odnosu na novembar.

Podaci o broju zaposlenih odnose se na zaposlene koji imaju zasnovan radni odnos bez obzira na vrstu radnog odnosa i dužinu radnog vremena. U taj broj uključeni su zaposleni u poslovnim subjektima (pravna lica), zanatstvu i slobodnim profesijama, odbrani i policiji. Broj zaposlenih u 1991. godini na teritoriji koja je sada Federacija BiH iznosio je 631.020, tako da je nivo zaposlenosti u 2008. godini (430.745) dostigao 68,26 % nivoa iz 1991. godine.

Prosječna stopa zaposlenosti³ radno sposobnog stanovništva u Federaciji BiH u 2008. godini iznosila je 27,26 %, a kreće se od 17,39% u Unsko-sanskom kantonu do 41,89% u Kantonu Sarajevo.

Prema Anketi o radnoj snazi u 2008. godini, koju je provela Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, stope aktivnosti i zaposlenosti su iznosile 42,4% i 31,8%, dok su u 2007. godini bile 42,3% i 29,2%. Stope su bile značajno više za muškarce nego za žene.

1.2. Nezaposlenost

Prosječan broj nezaposlenih u 2008. godini iznosio je 345.381 i u odnosu na prosjek 2007. godine (370.459) manji je za 25.078 ili 6,77%.

U prvih deset mjeseci 2008. godine zabilježen je pozitivan trend na tržištu rada, tj. konstantno smanjenje broja nezaposlenih i povećanje broja zaposlenih osoba.

Po prvi put nije zabilježeno povećanje nezaposlenosti u ljetnom periodu zbog prijave osoba po završetku školovanja.⁴

Ipak, povećan je broj nezaposlenih u novembru 2008. godine kao posljedica motiviranosti za prijavljivanje na evidenciju nezaposlenih zbog primjene Zakona o porezu na dohodak, jer je uvjerenje o statusu nezaposlene osobe korišteno kao dokaz za ostvarivanje poreske olakšice, dok se u decembru 2008. godine na evidenciju prijavljuje veći broj osoba koje su ostale bez posla kao tehnološki ili organizacioni višak u procesu stečaja, likvidacije i restrukturiranja poduzeća ili prestankom ugovora o radu iz drugih razloga.

Prosječna stopa nezaposlenosti⁵ u Federaciji BiH 2008. godine iznosila je 44,5% i ima blagu tendenciju pada (-3,3%) u odnosu na prethodnu godinu. Stopa nezaposlenosti u Federaciji BiH prema Anketi o radnoj snazi bila je 25% (23,1% za muškarce i 28,3 za žene), što je za 6,1% manje u odnosu na 2007. godinu⁶, dok je prema istraživanjima i procjenama Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda između 17% i 23%.

Još uvijek je sticanje prava na zdravstvenu zaštitu i prava na novčanu naknadu po *Zakonu o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica* jedan od razloga prijave na evidenciju nezaposlenih. Izmještanjem administriranja zdravstvenog osiguranja iz

³ Stopa zaposlenosti je procenat učešća zaposlenih u ukupnom broju *radno sposobnog stanovništva* (u dobi 15-65 godina)

⁴ Srednju školu u školskoj 2007/2008. godini završilo je 27.834 učenika, a u 2007. godini na fakultetima i višim školama diplomiralo je 7.898 studenata

⁵ Stopa nezaposlenosti je procenat učešća nezaposlenih u ukupnom broju (zbiru) *zaposlenih i nezaposlenih* osoba. Stopa nezaposlenosti stanovništva u dobi 15-74 godine za decembar 2008. godine u nekim zemljama Evropske unije i zemljama regiona je sljedeća: u SR Njemačkoj 7,2%, Austriji 3,9%, Holandiji 2,7%, Češkoj Republici 4,7%, Poljskoj 6,5%, Slovačkoj 9,4%, Rumuniji (septembar) 5,8%, Bugarskoj 5,4%, Sloveniji 4,3%, EU (27 zemalja) 7,4% i EU (15 zemalja) 8,0%. U SAD je 7,2% i Japanu 4,4%. (Izvor: Eurostat)

⁶ Krajem maja 2008. godine u Bosni i Hercegovini je provedena Anketa o radnoj snazi na uzorku od 10.509 domaćinstava, od čega u Federaciji BiH 6.066, u Republici Srpskoj 3.443 i u Distriktu Brčko 1.000 domaćinstava

oblasti zapošljavanja, kao što je to slučaj u zemljama regiona, smanjio bi se broj nezaposlenih, jer bi se na evidenciju nezaposlenih prijavljivale samo osobe koje aktivno traže posao.

Bez obzira na način iskazivanja stope nezaposlenosti, ona ukazuje na potrebu većeg angažiranja društva u cjelini, te svih institucija koje na bilo koji način imaju uticaja na rješavanje ovog problema. Ovakvo stanje zahtijeva obavezu reforme tržišta rada i prilagođavanje ovog dijela socijalnog sektora tržišnim uvjetima privređivanja.

U strukturnim obilježjima nezaposlenosti u Federaciji BiH nema bitnijih promjena u odnosu na prethodne godine. To se i dalje ogleda u:

- prosjeku perioda traženja posla od preko tri godine, a za lica dobi od 35 do 55 godina – i duže od pet godina
- broju stručnih lica koja se nalaze na evidenciji nezaposlenih (209.840), od kojih 170.425 (49,34%) prvi put traže zaposlenje.

Problem nezaposlenosti i njegovo rješavanje je znatno teže u slabije razvijenim područjima (regijama i kantonima) jer nedostaju mehanizmi veće podrške razvoju tih regija.

Tabela 1: Pregled osnovnih pokazatelja o nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2008. godini

Pokazatelji		Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
1.	Broj zaposlenih	423.651	425.215	427.747	429.431	430.254	433.170	433.635	433.049	433.691	433.964	434.005	431.131
2.	Lica koja traže zaposlenje - UKUPNO	366.705	365.232	357.281	348.615	344.633	341.221	340.809	338.111	334.650	332.897	335.772	338.643
2.1.	Žene	179.650	179.590	176.859	174.079	173.338	172.738	173.837	173.445	172.298	171.996	174.170	175.451
3.	Stručna lica	223.327	221.751	216.104	210.235	207.492	205.868	206.883	205.964	203.885	203.181	205.531	207.901
4.	Nestručna lica	143.378	143.481	141.177	138.380	137.141	135.353	133.926	132.147	130.795	129.716	130.241	130.742
5.	Lica koja traže zaposlenje prvi put	192.656	193.700	182.930	178.726	176.121	175.306	174.844	172.757	171.031	169.740	170.638	170.344
6.	Prijavljeni na evidenciju u toku mjeseca	9.183	7.656	6.303	5.863	5.303	7.985	10.361	7.081	8.528	8.594	10.633	10.732
7.	Zaposleni sa evidencije	4.891	4.497	5.829	7.160	4.900	6.409	5.576	3.687	6.194	3.951	3.955	3.175
8.	Prekinut radni odnos	1.581	1.103	1.018	1.115	900	1.118	1.316	1.485	1.111	1.371	1.215	2.124
9.	Brisani sa evidencije u toku mjeseca	10.048	9.129	14.254	14.529	9.285	11.397	10.773	9.779	11.989	10.347	7.758	7.861
10.	Prijave o potrebama za radnicima	1.635	1.854	1.944	2.679	2.051	2.576	2.052	1.517	2.492	1.915	1.518	1.135
11.	Realizirane prijave u toku mjeseca	2.927	2.895	3.113	3.804	2.659	4.085	2.882	2.136	3.946	2.790	2.385	1.948
12.	Korisnici novčane naknade	5.651	5.895	6.214	5.712	5.217	5.176	5.043	5.434	5.342	5.310	5.202	5.488
13.	Korisnici zdravstvene zaštite	207.135	206.598	202.632	196.811	194.089	190.795	186.957	187.842	187.787	187.251	187.054	187.910
14.	Demobilizirani branioци	87.857	87.533	85.944	83.225	81.509	79.940	78.898	78.175	76.995	76.290	75.905	75.758

1.3. Nezaposlenost po kantonima

Smanjenje broja nezaposlenih osoba evidentirano je u svim kantonima:

1. U Unsko-sanskom kantonu je evidentirano smanjenje broja nezaposlenih za 3.311 ili 8,06%. Izdvaja se općina Cazin sa 1.021 manje nezaposlenom osobom, što je smanjenje za 10,39% u odnosu na 2007. godinu.
2. Posavski kanton je zabilježio smanjenje nezaposlenosti za 14,96% u odnosu na 2007. godinu. Najveće smanjenje broja nezaposlenih je evidentirano u općini Orašje, i to za 597 ili 17,52%.
3. U Tuzlanskom kantonu je smanjen broj nezaposlenih za 1.360 ili 1,53%. Smanjenje broja nezaposlenih zabilježeno je u većini općina, a najveći pad je zabilježen u općini Tuzla, za 1.135 ili 5,92%, a povećan je broj nezaposlenih u općinama Kalesija za 328 (3,81%), Sapna za 228 (9,20%) i Srebrenik za 174 (2,56%).
4. U Zeničko-dobojskom kantonu je zabilježeno smanjenje broja nezaposlenih u odnosu na prosjek iz 2007. godine za 9,57%. Najveći pad nezaposlenosti je evidentiran u općini Zenica, za 2.283 (10,19%), zatim u Tešnju za 893 (10,67%), te Zavidovićima za 845 (11,25%).
5. U Bosansko-podrinjskom kantonu smanjen je broj nezaposlenih za 12,25% u odnosu na 2007. godinu, a u općini Goražde evidentirano je smanjenje za 12,30%.
6. Srednjobosanski kanton je zabilježio smanjenje nezaposlenosti za 9,90%. U općini Travnik broj nezaposlenih manji je za 1.169 (12,84%) te općini Novi Travnik za 618 (14,58%), a povećan je broj nezaposlenih u općini Donji Vakuf za 35 (1,47%).
7. U Hercegovačko-neretvanskom kantonu je zabilježeno smanjenje broja nezaposlenih za 1.358 (4,42%). U općini Mostar evidentirano je smanjenje broja nezaposlenih za 1.188 (7,52%), u Konjicu za 336 (8,41%), a povećan je broj nezaposlenih je u općini Čitluk za 208 (11,51%).
8. Zapadnohercegovački kanton je zabilježio smanjenje nezaposlenosti za 1.510 (14,87%). Broj nezaposlenih manji je u svim općinama: Široki Brijeg za 785 (18,57%), Grude 473 (24,50%), Posušje 166 (9,00%) i Ljubuški 86 (3,96%).
9. U Kantonu Sarajevo evidentirano je smanjenje broja nezaposlenih za 4.655 ili 6,91%, i to u općinama Novi Grad za 1.347 (7,22%), Novo Sarajevo za 684 (8,24%), Ilidža za 630 (5,90%), dok je porast broja nezaposlenih zabilježen samo u općini Trnovo za 7 (1,64%).
10. U Kantonu 10 (Livno) evidentirano je smanjenje broja nezaposlenih za 472 (5,19%), sa najvećim smanjenjem u općinama Tomislavgrad za 176 (5,88%) i Livno za 172 (4,47%).

1.4. Učešće žena u registriranoj nezaposlenosti

Broj nezaposlenih žena u Federaciji BiH u 2008. godini iznosio je 174.788, što je smanjenje za 3.050 ili 1,71% u odnosu na prethodnu godinu.

Posmatrano po kantonima, evidentirano je smanjenje broja nezaposlenih žena u svim kantonima osim u Tuzlanskom, gdje je broj nezaposlenih žena povećan za 3.464 (8,49%). Najveće smanjenje zabilježeno je u Kantonu Sarajevo za 1.964 (4,85%), Zeničko-dobojskom za 1.323 (4,06%) te u Srednjobosanskom kantonu za 1.314 (7,50%).

1.5. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih

Broj stručnih lica koja traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2008. u odnosu na 2007. godinu manji je za 20.597 ili 8,94%.

Posmatrano po stručnoj spremi, broj stručnih lica koja traže zaposlenje manji je u svim stepenima stručnosti izuzev VSS, gdje je povećan za 625 (8,45%). Smanjen je broj nezaposlenih kvalifikovanih lica (KV) za 13.896 (-10,45%), zatim sa srednjom stručnom spremom (SSS) za 6.500 (-7,90%).

Broj nestručnih lica koja traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2008. u odnosu na 2007. godinu manji je za 4.483 ili 3,20%.

Smanjen je broj nezaposlenih nekvalifikovanih lica (NKV) za 3.658 (2,89%), polukvalifikovanih za 801 (-6,48%) i lica sa nižom stručnom spremom (NSS) za 23 (-2,27%).

Broj lica koja prvi put traže zaposlenje u Federaciji BiH u 2008. godini manji je za 18.766 ili 9,57% u odnosu na 2007. godinu.

Prosječan broj stručnih lica koja prvi put traže zaposlenje u 2008. u odnosu na 2007. godinu manji je za 16.353 ili 13,57%. Posmatrano po stručnoj spremi kod stručnih lica koja prvi put traže zaposlenje, u odnosu na prethodnu godinu, porast je evidentiran kod VSS (7,90%), a smanjenje kod kvalifikovanih za 10.976 (16,01%) i lica sa srednjom stručnom spremom za 5.344 (11,73%).

1.6. Promjene u evidenciji nezaposlenih

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja, sa evidencije kantonalnih službi za zapošljavanje, po raznim osnovama, u 2008. godini u Federaciji BiH brisano je 127.149 lica (mjesečno 10.596). U odnosu na 2007. godinu, to je povećanje za 19,86%.

U istom periodu prijavljeno je 98.222 lica (mjesečno 8.185), što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 11,74%.

Na evidencijama nezaposlenih u Federaciji BiH i u 2008. godini najbrojnija su bila sljedeća zanimanja:

- III stepen (KV) – prodavač, automehaničar, bravar, konobar
- IV stepen (SSS) – ekonomski tehničar, maturant gimnazije, mašinski tehničar, medicinska sestra
- VI stepen (VŠS) – ekonomista, pravnik, nastavnik (raznih smjerova)
- VII stepen (VSS) – diplomirani ekonomist, diplomirani pravnik i diplomirani kriminalist.

I dalje je izražena slaba pokretljivost radne snage u Bosni i Hercegovini.

Evidentna je potražnja za diplomiranim inženjerima informatike i elektronike i malo ih je na evidenciji nezaposlenih, kao i diplomiranih inženjera telekomunikacija, saobraćaja, geodezije, geologije i građevine.

Među nezaposlenim osobama sa visokom stručnom spremom najbrojniji su diplomirani pravnici i diplomirani ekonomisti, ali se oni najbrže i zapošljavaju.

Analiza oglasa u službama za zapošljavanje, Internet-portalima i štampi pokazuje da su na tržištu rada traženi farmaceuti (magistri farmacije), komercijalisti, menadžeri prodaje i prodavači, a veliko zanimanje je i za radnicima u bankama i mikrokreditnim

organizacijama (referenti za kredite i kreditni službenici), knjigovođama, računovođama i raznim drugim ekonomskim zanimanjima.

Također, oglašavanje radnih mjesta bilo je izraženo u državnoj upravi, posebno pri zapošljavanju pripravnika, kao i u oblasti obrazovanja, ugostiteljstva i turizma.

Osim toga, velika potražnja zabilježena je u građevinskom sektoru, naročito u ljetnom periodu kada su u toku građevinski projekti te su traženi radnici za rad na gradilištu (zidari, tesari, armirači i zavarivači).

U 2008. godini poslodavci iz Hrvatske i Slovenije, iz oblasti građevinarstva, dostavljali su tokom ljeta oglase kojim su traženi varioci, cjevvari, bravari, električari izolateri, zidari, tesari, armirači i betonirci. U postupku posredovanja u zapošljavanju status poslodavaca i uvjeti rada su provjeravani u suradnji sa Agencijom za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i kantonalnim službama za zapošljavanje.

1.7. Tražnja radne snage

Prosječna mjesečna tražnja radne snage registrirana u kantonalnim službama za zapošljavanje u toku 2008. godine iznosila je 1.947, što je manje za 14,58% u odnosu na 2007. godinu. Od toga je registrirano 818 tražnji na neodređeno vrijeme, što je manje za 9,81%, a 1.130 tražnji na određeno vrijeme, što je manje za 17,74%.

Prosječna mjesečna zadovoljena tražnja radne snage⁷ registrirana u kantonalnim službama za zapošljavanje u toku 2008. godine iznosila je 2.964, što je manje za 5,90% u odnosu na 2007. godinu. Od toga je registrirano 1.416 tražnji na neodređeno vrijeme, što je manje za 13,02% u odnosu na prethodnu godinu, te 1.548 tražnji na određeno vrijeme (povećanje za 1,71%).

Zapošljavanje lica sa evidencije premašuje registriranu tražnju s obzirom na to da poslodavci nemaju obavezu da službama za zapošljavanje prijavljuju slobodna radna mjesta, te se, prema tome, ukupna tražnja radne snage na tržištu rada u Federaciji BiH ne registrira u kantonalnim službama za zapošljavanje.

1.8. Zapošljavanje lica sa evidencije službi za zapošljavanje

Prosječni mjesečni broj lica koja su zaposlena sa evidencije službi za zapošljavanje povećan je u 2008. u odnosu na 2007. godinu za 2,55%. U 2008. godini službe za zapošljavanje su posredovale u zapošljavanju za 60.224 osobe sa evidencije nezaposlenih.

Posmatrano po kantonima, broj posredovanja se kreće od 697 u Bosansko-podrinjskom, 943 u Posavskom, 961 u Zapadnohercegovačkom, 1.101 u Livanjskom, 4.130 u Hercegovačko-neretvanskom, 6.331 u Srednjobosanskom, 6.470 u Unsko-sanskom, 9.421 u Zeničko-dobojskom, 14.403 u Kantonu Sarajevo do 15.767 u Tuzlanskom kantonu.

1.9. Program reregistracije nezaposlenih osoba

Odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine data je saglasnost na Program reregistracije nezaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/08 od 20.02.2008. godine).

Reregistraciju nezaposlenih osoba u skladu sa predmetnim programom provodile su kantonalne službe za zapošljavanje uz koordinaciju Federalnog zavoda i Federalnog

⁷ Ukupna registrirana zadovoljena tražnja za radnom snagom ostvarena na osnovu objavljenih oglasa, dostavljenih prijavi službama za zapošljavanje i drugih oblika zapošljavanja koje su poslodavci dali na uvid službama za zapošljavanje ili su službe u radu i obradi određenih podataka došle do saznanja o tome

ministarstva rada i socijalne politike – Jedinica za implementaciju projekata socioekonomske podrške, obuke i prezapošljavanja (PIU SESER).

U skladu sa tačkom III Programa, suradnjom Federalnog zavoda, PIU SESER-a i kantonalnih službi za zapošljavanje provedena je javna kampanja – medijska podrška za provođenje Programa, putem štampanih i elektronskih medija. Radi pravovremenog i objektivnog informiranja nezaposlenih osoba i javnosti, u dnevnim novinama je objavljivano *Obavještenje o reregistraciji*, u kojem su posebno naglašeni cilj, značaj i način provođenja reregistracije nezaposlenih osoba.

U toku realizacije Programa, Federalna uprava za inspeksijske poslove je izvršila nadzor nad radom kantonalnih službi za zapošljavanje, tj. nad izvršenjem Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja i međunarodnih sporazuma u oblasti rada i zapošljavanja.

U skladu sa implementacijom Programa, izrađeno je *Operativno uputstvo za primjenu Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja*, kao i procedure za praćenje statusa registriranih nezaposlenih osoba, koje je integrirano u sistem upravljanja kvalitetom prema ISO 9001:2000.

U kontekstu provođenja Programa, intenzivirana je suradnja sa nadležnim institucijama radi uspostave efektivnijeg i efikasnijeg rada i suzbijanja zloupotrebe statusa nezaposlene osobe, što je posebno važno jer, prema navodima kantonalnih službi za zapošljavanje, dokumentacija koju je posjedovala Inspekcija u toku nadzora i provođenja Programa i na osnovu koje je dijelom i vršeno brisanje sa evidencija nezaposlenih po njenom nalogu nije bila dostupna kantonalnim službama za zapošljavanje prije inspeksijskog nadzora.

To se prije svega odnosi na unaprijeđenu suradnju i razmjenu podataka i informacija sa Poreskom upravom radi provjere podataka o приходima, Federalnim zavodom PIO/MIO radi provjere korisnika penzije, univerzitetima radi provjere statusa studenata, općinskim i kantonalnim organima uprave i sudovima radi provjere registracije obrta, poljoprivredne djelatnosti i privrednog društva ili drugog pravnog lica, centrima za socijalni rad i nadležnim finansijskim službama općina radi provjere prihoda po osnovima koji se isplaćuju u ovim institucijama te Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine radi provjere zapošljavanja osoba sa evidencije u inostranstvu.

Ova suradnja predstavlja osnovu za prevazilaženje systemske neusklađenosti i neusklađenosti djelovanja institucija sa uticajem na ostvarivanje statusa nezaposlenosti, te će postati redovna aktivnost, koja će doprinositi uspostavljanju pouzdanih pokazatelja na tržištu rada.

2. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Članom 28. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba propisano je da zaposlenici osiguravaju svoju materijalnu i socijalnu sigurnost za vrijeme nezaposlenosti prvenstveno osiguranjem za slučaj nezaposlenosti. Materijalna i socijalna sigurnost podrazumijeva novčanu naknadu i uplatu doprinosa za zdravstveno i penzijsko osiguranje u skladu sa ovim i drugim zakonima.

2.1. Novčana naknada

Pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, u skladu sa članom 29. Zakona, stiče nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje osam mjeseci rada neprekidno ili osam mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci, s tim da se kao

vrijeme provedeno na radu smatra vrijeme obaveznog osiguranja prema propisima koji reguliraju sistem poreza i obaveznih doprinosa. Visinu novčane naknade čini 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe, a koju objavljuje Federalni zavod za statistiku. Novčana naknada se, zavisno od vremena provedenog na radu, utvrđuje u trajanju od tri do 24 mjeseca, ukoliko se u toku trajanja prava ne promijene okolnosti koje utiču na dužinu trajanja naknade.

U 2008. godini u Federaciji BiH novčanu naknadu koristilo je prosječno mjesečno 5.361 nezaposlena osoba. U odnosu na 2007. godinu, broj korisnika novčane naknade je manji za 7,39%. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje utrošile su 22.927.081,93 KM, što je za 1.808.871 KM više nego u 2007. godini, zato što veći broj osoba koristi novčanu naknadu u dužem trajanju i jer je prosječna neto plaća bilježila stalni rast.

S obzirom na povećanje broja prijava na evidenciju nezaposlenih krajem 2008. godine, naročito onih osoba koje stiču pravo na novčanu naknadu, u 2009. godini se može očekivati dodatno finansijsko opterećenje službi za zapošljavanje po ovom osnovu.

2.2. Zdravstveno osiguranje

Članom 31. stav 1. Zakona određeno je da se zdravstveno osiguranje nezaposlenoj osobi osigurava u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, a članom 19. tač. 12, 13. i 14. Zakona o zdravstvenom osiguranju utvrđeno je pod kojim uvjetima nezaposlena osoba prijavljena službi za zapošljavanje ima obavezno zdravstveno osiguranje.

Članom 84. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano je da osnovicu, način obračunavanja i uplate doprinosa za nezaposlene osobe utvrđuje svojim propisima zakonodavno tijelo kantona na prijedlog kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja.

Iz navedenih zakonskih propisa vidljivo je da kantonalne službe za zapošljavanje i Federalni zavod nemaju nikakvog uticaja kod određivanja davanja za zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba, tako da su izdvajanja za zdravstveno osiguranje različito utvrđena po kantonima i kreću se od 6,00 do 14,00 KM po nezaposlenoj osobi.

Federalni zavod, prema Zakonu, dodjeljuje kantonalnim službama za zapošljavanje nedostajuća sredstva za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. Prema Odluci o raspodjeli sredstava Federalnog zavoda za zadovoljenje potreba u oblasti zapošljavanja („Službene novine Federacije BiH“, broj 22/03), kojom su utvrđeni kriteriji za raspodjelu sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje, propisano je da će Federalni zavod raspodijeliti sredstva samo za onaj dio neplaćenih doprinosa za zdravstveno osiguranje gdje obezbijedena izdvajanja ne prelaze 6,00 KM po nezaposlenoj osobi mjesečno.

Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje konstantno ukazuju na probleme u vezi sa zdravstvenom zaštitom nezaposlenih osoba, kao i na nerealne odluke o visini izdvajanja koje kantonalne skupštine donose na prijedlog kantonalnih zavoda za zdravstveno osiguranje.

S tim u vezi, u sklopu Drugog projekta podrške zapošljavanju, pokrenuta je inicijativa izmještanja administriranja zdravstvenog osiguranja iz službi za zapošljavanje, naravno, ne s namjerom da nezaposlene osobe ostanu zdravstveno neosigurane, nego, naprotiv, da se uvede sistem, da prijava na evidenciju nezaposlenih ne bude uvjet zdravstvenog osiguranja velikog broja građana. U tom kontekstu neupitno je smanjenje stope doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti za iznos koji se odnosi na zdravstveno osiguranje

nezaposlenih osoba, a sve radi rasterećenja kantonalnih službi za zapošljavanje poslova koji opterećuju njihovu razvojnu funkciju na tržištu rada.

U izvještajnom periodu u Federaciji BiH zdravstvenim osiguranjem bile su obuhvaćene prosječno mjesečno 193.572 nezaposlene osobe. U odnosu na 2007. godinu, broj korisnika ovog prava manji je za 9,17%. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje utrošile su 17.783.137,89 KM.

2.3. Penzijsko i invalidsko osiguranje

Članom 31. stav 2 Zakona određeno je da se penzijsko i invalidsko osiguranje obezbjeđuje nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju do tri godine do sticanja uvjeta za starosnu penziju u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju.

U 2008. godini ovo pravo u Federaciji BiH ostvarilo je 2.656 nezaposlenih osoba, što je za 1.750 više nego prethodne godine. Za realizaciju ovog prava kantonalne službe za zapošljavanje utrošile su 2.221.322,27 KM, što je više za 1.007.839 KM u odnosu na prethodnu godinu.

2.4. Uplata nedostajućih sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje

U skladu sa članom 49. Zakona, po podnesenim zahtjevima, a nakon što je utvrđeno da su sredstva koja su na raspolaganju kantonalnim službama za zapošljavanje nedovoljna za obezbjeđenje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova, Službi za upošljavanje Županije posavske doznačeno je 49.299 KM, a Službi za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona 44.000 KM.

2.5. Primjena međunarodnih sporazuma/ugovora o socijalnom osiguranju

Prema Sporazumu o socijalnom osiguranju, koji je potpisan između Bosne i Hercegovine i SR Jugoslavije („Službeni glasnik BiH“, broj 16/03), izdato je 490 uvjerenja o periodima osiguranja u Federaciji BiH kao i o korištenju novčane naknade za slučaj nezaposlenosti za osobe koje su bile osiguranci na teritoriji Federacije BiH, a prema Ugovoru o socijalnom osiguranju, potpisanom između BiH i Republike Hrvatske („Službeni glasnik BiH“, broj 6/03), izdato je 431 uvjerenje o potvrđivanju staža osiguranja i korištenju prava na novčanu naknadu za slučaj nezaposlenosti u Federaciji BiH.

2.6. Novčana naknada po Zakonu o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica

Zakon o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine Federacije BiH“, broj 61/06) stupio je na snagu 24.10.2006., a primjenjuje se od 01.01.2007. godine. Prema tom zakonu pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti imaju demobilizirani branioci koji se u smislu Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba smatraju nezaposlenim osobama.

Članom 8. Zakona propisano je da nezaposleni demobilizirani branilac ima pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti zavisno od vremena provedenog u oružanim snagama ako se u smislu Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba smatra nezaposlenom osobom i ako ne ostvaruje prihod, po bilo kojem osnovu, koji prelazi mjesečno 25% prosječne plaće isplaćene u Federaciji BiH u toku prethodne godine, a prema podacima Federalnog zavoda za statistiku

U 2008. godini novčana naknada demobiliziranim braniocima je isplaćivana u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica („Službene novine Federacije BiH“, broj 27/08) kojim je propisano da

potrebna novčana sredstava za isplatu novčanih naknada osiguravaju kantonalne službe za zapošljavanje u visini 50% svojih ukupnih prihoda ostvarenih od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti, a da razliku potrebnih sredstava osiguravaju Federacija BiH i kantoni preraspodjelom udjela sredstava sa jedinstvenog računa u korist Federacije BiH u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 22/06). Također, propisano je da se za demobilizirane branioce-povratnike u Republiku Srpsku i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine isplata u cijelosti vrši iz sredstava koja osigurava Federalni zavod.

Tabela 2: Pregled sufinansiranja isplate novčane naknade demobiliziranim braniocima u 2008. godini

Red. Broj	Služba za zapošljavanje (kanton/županija)	Federacija BiH	Republika Srpska	Brčko Distrikt	UKUPNO
1	2	3	4	5	6
1.	Unsko-sanski	2.365.062,78	377.603,20	0,00	2.742.665,98
2.	Posavski	2.313.118,16	398.764,86	875.932,72	3.587.815,74
3.	Tuzlanski	5.272.215,01	2.047.943,19	2.922.574,60	10.242.732,80
4.	Zeničko-dobojski	4.307.663,20	1.228.101,45	0,00	5.535.764,65
5.	Bosansko-podrinjski	314.781,38	72.134,80	0,00	386.916,18
6.	Srednjobosanski	5.957.434,28	125.376,90	0,00	6.082.811,18
7.	Hercegovačko-neretvanski	2.893.284,53	7.915,00	0,00	2.901.199,53
8.	Zapadnohercegovački	835.277,82	0,00	0,00	835.277,82
9.	Kanton Sarajevo	0,00	31.815,20	0,00	31.815,20
10.	Kanton 10 (Livno)	883.706,64	0,00	0,00	883.706,64
UKUPNO		25.142.543,80	4.289.654,60	3.798.507,32	33.230.705,72

U 2008. godini za novčanu naknadu nezaposlenim demobiliziranim braniocima u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu ukupno je isplaćeno 110.700.497 KM, s tim da isplata nije izvršena za tri mjeseca.

Tabela 3: Nedostajuća sredstva za isplatu novčanih naknada za april, maj i juni 2008.

Red. broj	Služba za zapošljavanje (kanton/županija)	April	Maj	Juni	UKUPNO (3+4+5)
1	2	3	4	5	6
1.	Unsko-sanski	552.742,00	874.790,80	841.614,80	2.269.147,60
2.	Posavski	-	310.479,20	292.938,60	603.417,80
3.	Tuzlanski	-	2.182.980,80	2.167.750,00	4.350.730,80
4.	Zeničko-dobojski	-	1.790.986,50	1.739.224,45	3.530.210,95
5.	Bosansko-podrinjski	134.814,10	163.651,60	161.282,60	459.748,80
6.	Srednjobosanski	1.410.073,03	1.599.611,24	1.569.850,63	4.579.534,90
7.	Hercegovačko-neretvanski	885.392,81	977.851,86	968.028,31	2.831.272,98
8.	Zapadnohercegovački	-	272.920,99	270.692,82	543.613,81
9.	Kanton Sarajevo	-	-	-	-
10.	Kanton 10 (Livno)	252.615,88	258.330,98	250.796,59	761.743,45
UKUPNO		3.235.637,82	8.431.603,97	8.262.178,80	19.929.420,59

2.7. Program mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije poduzeća ostali ili ostaju bez posla

U skladu sa Programom mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije poduzeća ostali ili ostaju bez posla, Upravni odbor Federalnog zavoda usvojio je *Operativni plan* kojim je utvrđen slijed postupaka učesnika u realizaciji Programa mjera, te uvjeti i kriteriji za raspodjelu namjenskih sredstava radi podrške kantonalnim službama za zapošljavanje.

Finansijskim planom Federalnog zavoda za ove namjene prvobitno je bilo planirano šest miliona KM (20% od ukupnih sredstava ostvarenih uplatom doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti koja pripadaju ovom zavodu). S obzirom na to da iz drugih kantona nije bilo zahtjeva u skladu sa utvrđenim procedurama, izvršene su izmjene i dopune Finansijskog plana, kojima su preostala sredstva preusmjerena za isplate novčane naknade demobiliziranim braniocima.

Nažalost, kao ni prethodne godine, agencije za privatizaciju na federalnom i kantonalnom nivou nisu ispunile svoje obaveze iz Programa mjera (osiguranje 15% od sredstava koja pripadaju Federaciji BiH ostvarenih privatizacijom poduzeća).

Na osnovu kriterija raspodjele iz Operativnog plana Federalnog zavoda (zaposleni, nezaposleni, novoprijavljeni nezaposleni i dio po osnovu solidarnosti), sredstva su opredijeljena službama za zapošljavanje u kantonima:

1. Unsko-sanski.....	597.257 KM
2. Posavski.....	149.260 KM
3. Tuzlanski.....	1.297.701 KM
4. Zeničko-dobojski.....	997.716 KM
5. Bosansko-podrinjski.....	121.145 KM
6. Srednjobosanski.....	613.179 KM
7. Hercegovačko-neretvanski.....	552.718 KM
8. Zapadnohercegovački.....	221.329 KM
9. Kanton Sarajevo.....	1.260.282 KM
10. Kanton 10 (Livno).....	189.413 KM

Za podršku socijalnim programima u Srednjobosanskom i Hercegovačko-neretvanskom kantonu utrošeno je 149.810,37 KM („Janj holding“- Donji Vakuf za zbrinjavanje 21 radnika i „Unis Tativ“- Konjic za zbrinjavanje 11 radnika).

Do zastoja u implementaciji ovoga programa došlo je zato što u izvještajnom periodu nije bilo podnesenih zahtjeva u skladu sa odredbama Programa.

Također, treba napomenuti da su za cjelovito zbrinjavanje, a posebno kada je u pitanju uplata dospjelih a neuplaćenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u cilju povezivanja staža osiguranja, ako to nije u mogućnosti da uplati poduzeće, potrebna sredstva koja se mjere desetinama miliona KM.

2.8. Rješavanje u drugostepenom postupku

Federalni zavod je prema članu 35. Zakona drugostepeni organ, tj. rješava po žalbama izjavljenim protiv rješenja kantonalnih službi za zapošljavanje o pravima po osnovu nezaposlenosti. U izvještajnom periodu izjavljeno je 1.235 žalbi protiv prvostepenih rješenja, a sa neriješenim žalbama, prenesenim iz 2007. godine (72), u rješavanju je bilo 1.307 predmeta. Ukupno je riješeno 1.077 žalbi: 612 žalbi je odbijeno, 151 žalba uvažena i predmet vraćen prvostepenom organu na ponovni postupak, 133 žalbe uvažene i predmet meritorno riješen u drugostepenom upravnom postupku, sedam je odbačenih, a 174 žalbe se odnose na žalbe zbog ćutanja administracije. Ostalo je neriješeno 230 žalbi. Pokrenuta su 63 upravna spora.

3. AKTIVNA POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA

Aktivna politika zapošljavanja provodi se u skladu s članom 50. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Odlukom o raspodjeli sredstava Federalnog zavoda za zadovoljenje potreba u oblasti zapošljavanja, Priručnikom o

mjerama za poticaj zapošljavanja i Okvirnim programom subvencija poslodavcima za poticaj zapošljavanja.

Smanjivanje nezaposlenosti zavisi prvenstveno od općeg privrednog rasta. No, pored mjera makroekonomske politike, nesklad između ponude i potražnje radne snage moguće je djelomično prevladavati mjerama aktivne politike zapošljavanja.

Iako je Programom rada za 2008. godinu bila planirana realizacija programa sufinansiranja zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba, posebnih grupa nezaposlenih osoba (osobe sa invaliditetom, samohrani roditelji maloljetne djece, žene žrtve nasilja), mladih osoba bez radnog iskustva, kao i sufinansiranje obuke i prekvalifikacije radi zapošljavanja kod poznatog poslodavca i javnih radova, do njihove realizacije nije došlo jer su, iz objektivnih razloga, sredstva preusmjerena za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, a posebno za isplatu novčanih naknada demobiliziranim braniocima.

3.1. Programi poticaja zapošljavanja u kantonalnim službama za zapošljavanje

U skladu sa članom 6. Odluke o raspodjeli sredstava Federalnog zavoda za zadovoljenje potreba u oblasti zapošljavanja, Upravni odbor Federalnog zavoda je 11.09.2007. godine donio *Odluku o raspodjeli sredstava kantonalnim službama za zapošljavanje za sufinansiranje programa tržišta rada*, na osnovu koje je upućen Treći poziv kantonalnim službama da kandidiraju svoje programe zapošljavanja.

Kantonalne službe su kandidirale svoje programe, koji su se odnosili na zapošljavanje mladih bez radnog iskustva, sa visokom, višom i srednjom stručnom spremom, kao i kvalificiranih radnika, te na sufinansiranje zapošljavanja osoba sa invaliditetom, starijih osoba sa radnim iskustvom, u obiteljskim gospodarstvima, obrtništvu i malim, srednjim i velikim poduzećima i obuku radi zaposlenja.

Po Trećem pozivu, kantonalne službe za zapošljavanje kandidirale su 18 programa tržišta rada, kojima je predviđeno zapošljavanje 1.103 nezaposlene osobe, za koje je odobreno 7.000.000 KM. U skladu sa svojim mogućnostima, kantonalne službe za zapošljavanje obezbijedile su i vlastita sredstva za realizaciju tih programa⁸.

Po programima iz Prvog i Drugog poziva iz 2006. i 2007. godine, kojim su zaposlene i radno angažirane 8.453 nezaposlene osobe, u 2008. godini vršene su isplate u iznosu od 421.362,55 KM.

U skladu sa zaključenim ugovorima, kantonalnim službama za zapošljavanje je nakon potpisivanja ugovora isplaćeno 50% od ukupno odobrenih sredstava. Preostali dio sredstava se isplaćuje u skladu sa realizacijom programa tržišta rada.

Tabela 4: Pregled realizacije programa tržišta rada po Trećem pozivu

R. br.	Služba za zapošljavanje (kanton/županija)	Programi zapošljavanja	Zaposleno radnika	Odobreno sredstava u KM	Isplaćeno sredstava u KM
1	2	3	4	5	6
1.	Unsko-sanski	• Program „Posao za sve“	57	419.993,00	314.994,75
		• Program samozapošljavanja	30		
2.	Posavski	• Program poticanja zapošljavanja nezaposlenih djelatnika u malim i srednjim poduzećima	8	40.763,00	40.763,00
3.	Tuzlanski	• Program zapošljavanja mladih osoba sa VSS ⁹	-	631.688,00	315.844,00

⁸ Udruženim sredstvima omogućeno je zapošljavanje 1.402 nezaposlene osobe

⁹ Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona je pokrenula proceduru izmjene navedenog programa

R. br.	Služba za zapošljavanje (kanton/županija)	Programi zapošljavanja	Zaposleno radnika	Odobreno sredstava u KM	Isplaćeno sredstava u KM
1	2	3	4	5	6
4.	Zeničko-dobojski	• Program zapošljavanja pripravnika sa VSS i VŠS za 2007. godinu	24	346.653,00	173.326,50
		• Program „Edukacijom do zaposlenja“ ¹⁰	101		
5.	Bosansko-podrinjski	• Program zapošljavanja osoba sa invaliditetom za 2007. godinu	14	40.159,00	37.500,00
6.	Srednjobosanski	• Program zapošljavanja mladih osoba sa VSS i VŠS	30	599.390	299.695,00
		• Program prekvalifikacije, dokvalifikacije i stručnog obrazovanja ¹¹	56		
		• „Posao za sve“ kroz sufinansiranje zapošljavanja u obiteljskim gospodarstvima, obrtništvu i malim, srednjim i velikim poduzećima	0		
7.	Hercegovačko-neretvanski	• Program poticaja zapošljavanja mladih osoba sa VSS bez radnog iskustva	154	1.726.596	863.298,00
		• Program "Posao za sve"	145		
		• Program „Solidarnost na djelu“	4		
		• Program "Posao za invalide"	12		
8.	Zapadnohercegovački		-	-	-
9.	Kanton Sarajevo	• Program samozapošljavanja	98	3.109.364	2.332.023,00
		• Program "Posao za sve"	303		
10.	Kanton 10 (Livno)	• Program zapošljavanja pripravnika sa VSS i VŠS	21	85.394	42.697,00
		• Program "Posao za sve"	46		
U k u p n o			1.103	7.000.000,00	4.420.141,25

3.2. Program dugoročnih plasmana za poticaj zapošljavanja

Programom dugoročnih plasmana za poticaj zapošljavanja iz sredstava revolving kreditne linije promijenjen je pristup i koncept kreditiranja iz vlastitih namjenskih sredstava, čime su ta sredstva postala dostupna većem broju korisnika.

Sredstva revolving kreditne linije se koriste putem Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine, a svrha kreditne linije je da pruži posebne uvjete za one korisnike koji imaju mogućnost i potrebu da novim zapošljavanjem radne snage ili samozapošljavanjem doprinesu ublažavanju problema nezaposlenosti.

Iznos kredita je sljedeći:

- za industriju 25.000 KM po novozaposlenom radniku
- za zanatstvo i usluge 15.000 KM po novozaposlenom radniku
- za poljoprivrednu proizvodnju 10.000 KM po novozaposlenom radniku.

Rok otplate kredita je do sedam godina za industriju, zanatstvo, usluge i poljoprivrednu proizvodnju, uključujući grace period. Na zahtjev korisnika kredita, rok otplate kredita može biti i kraći. Grace period je do 12 mjeseci za industriju, zanatstvo, usluge i poljoprivrednu proizvodnju, a dvije godine za poljoprivrednu proizvodnju – zasadi.

Kamatne stope za kreditnu liniju gdje rizik snosi banka su 4% za industriju, zanatstvo i usluge (2% kamata RB FBiH + 2% kamata poslovne banke) i 3% za poljoprivrednu proizvodnju (1,5% kamata RB FBiH + 1,5% kamata poslovne banke).

¹⁰ Riječ je o programu edukacije koji je pohađala 101 osoba

¹¹ Od 56 nezaposlenih osoba koje su pohađale edukaciju, 28 je zasnovalo radni odnos

Kamatne stope za kreditnu liniju namijenjenu za zapošljavanje nezaposlenih demobiliziranih branilaca, gdje rizik snosi Federalni zavod, jesu 4% za industriju, zanatstvo i usluge (kamata RB FBiH u skladu sa Ugovorom o komisionim poslovima) i 3% za poljoprivrednu proizvodnju (kamata RB FBiH u skladu sa Ugovorom o komisionim poslovima).

U izvještajnom periodu odobreno je 127 kredita po kreditnoj liniji *ZZ-260/revolving* za zapošljavanje 884 nova i zadržavanje 2.426 postojećih radnika.

Istovremeno, po kreditnoj liniji *ZZ-266/zapošljavanje demobiliziranih branilaca* odobrena su 43 kredita za zapošljavanje 142 nova radnika.

Tokom 2008. godine intenziviran je monitoring ovih kreditnih linija uspostavljanjem sistema provjere efekata zapošljavanja.

3.3. Program samozapošljavanja i zapošljavanja povratnika

U skladu sa Programom rada za 2008. godinu, Federalni zavod je objavio javni poziv za realizaciju Programa samozapošljavanja i zapošljavanja povratnika u 2008. godini (14.5. i 26.9.2008. godine), dajući tako podršku u stvaranju uvjeta za održivi povratak. Programom je predviđeno zapošljavanje nezaposlenih osoba (povratnika) po dva osnova:

- sufinansiranjem poslodavaca radi podsticanja zapošljavanje povratnika koji su prijavljeni na evidenciju nezaposlenih, u iznosu od 2.500 KM bespovratno po jednoj osobi, i to za prilagođavanje poslovnog prostora, nabavku opreme i potrebnih sredstava za proizvodnju, sa obavezom poslodavca da osobu zaposlenu po Programu zadrži u radnom odnosu najmanje 24 mjeseca, o čemu dostavlja potrebne dokaze Federalnom zavodu
- sufinansiranjem samozapošljavanja nezaposlenih povratnika u iznosu od 3.000 KM do 4.000 KM, bespovratno po jednoj osobi, sa obavezom da se neće prijaviti na evidenciju biroa za zapošljavanje naredna 24 mjeseca od dana dobivanja odobrenih finansijskih sredstava, i to za pokretanje:
 - poljoprivredne djelatnosti (4.000 KM)
 - seoskog turizma (3.000 KM)
 - zanatske djelatnosti ili druge vrste malog biznisa (3.000 KM).

Za realizaciju Programa planirana su sredstva u iznosu od 1.735.000 KM, a u 2008. godini odobreno je korisnicima ukupno 1.734.500 KM (isplaćeno je 1.048.500 KM), čime su obezbijeđeni uvjeti za samozapošljavanje i zapošljavanje 570 povratnika.

Također, u izvještajnom periodu, za realizaciju Programa zapošljavanja povratnika iz 2007. godine vršene su isplate u iznosu od 120.000 KM.

Monitoring realizacije Programa zapošljavanja povratnika iz 2007. godine i ispitivanje zadovoljstva korisnika, provedeni u septembru 2008. godine, potvrdili su da je većina korisnika sredstava po osnovu samozapošljavanja veoma zadovoljna dodijeljenim sredstvima, koja su im ujedno bila jedini poticaj za održiv povratak na prijeratno prebivalište.

Tabela 5: Pregled korisnika poticajnih sredstava u Federaciji Bosne i Hercegovine

R. br.	Kanton	Broj korisnika	Samo-zapošljavanje	Zapošljavanje	Odobreno sredstava u KM
1	2	3	4	5	6
1.	Unsko-sanski	15	8	13	58.500,00
2.	Posavski	59	44	45	283.500,00
3.	Tuzlanski	1	1	-	4.000,00
4.	Zeničko-dobojski	7	2	50	133.000,00
5.	Bosansko-podrinjski	2	-	112	280.000,00
6.	Srednjobosanski	7	7	-	27.000,00
7.	Hercegovačko-neretvanski	5	3	4	21.000,00
8.	Zapadnohercegovački	1	-	5	12.500,00
9.	Kanton Sarajevo	4	1	26	69.000,00
10.	Kanton 10 (Livno)	153	151	2	606.000,00
U k u p n o		254	217	257	1.494.500,00

Tabela 6: Pregled korisnika poticajnih sredstava u Bosni i Hercegovini

R. br.	Entitet	Broj korisnika	Samozapošljavanje	Zapošljavanje	Odobreno sredstava u KM
1	2	3	4	5	6
1.	Federacija BiH	254	217	257	1.494.500,00
2.	Republika Srpska	3	-	96	240.000,00
3.	Brčko Distrikt	-	-	-	-
U k u p n o		257	217	353	1.734.500,00

3.4. Drugi projekat podrške zapošljavanju (SESP)

Drugi projekat podrške zapošljavanju implementira Federalno ministarstvo rada i socijalne politike – Jedinica za implementaciju projekata socioekonomske podrške, obuke i pre-zapošljavanja u suradnji sa Federalnim zavodom i kantonalnim službama za zapošljavanje.

Ciljevi Drugog projekta podrške zapošljavanju jesu unapređenje rada javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH i, u periodu od 01.07.2005. do 30.09.2008. godine, zapošljavanje 6.700 nezaposlenih osoba starijih od 45 godina prijavljenih na evidenciju nezaposlenih najmanje 30 dana prije objavljivanja javnog poziva, kao kategorije sa posebno otežanim pristupom zapošljavanju. Projektom je predviđeno zapošljavanje u 2008. godini najmanje 2.000 nezaposlenih osoba iz pomenute kategorije nezaposlenih, i to:

- sufinansiranjem zapošljavanja (2.500 KM po osobi)
- sufinansiranjem samozapošljavanja (2.500 KM po osobi)
- finansiranjem obuke (1.200 KM po osobi)
- finansiranjem javnih radova (600 KM po osobi).

Realizacijom Drugog projekta podrške zapošljavanju u 2008. godini zaposleno je 1.697 osoba kod poslodavaca, 443 osobe su pokrenule vlastiti biznis, a 52 osobe su završile obuku.

Tabela 7: Pregled korisnika poticajnih sredstava u Federaciji BiH po kantonima i godini realizacije

Red. Br.	Kanton	Broj korisnika 2005.	Broj korisnika 2006.	Broj korisnika 2007.	Broj korisnika 2008.	Ukupno usluga podrške
1	2	3	4	5	6	7
1.	Unsko-sanski	72	274	252	236	834
2.	Posavski	0	37	52	95	184
3.	Tuzlanski	84	501	374	500	1459
4.	Zeničko-dobojski	69	432	337	399	1237
5.	Bosansko-podrinjski	0	5	24	29	58
6.	Srednjobosanski	109	236	282	224	851
7.	Hercegovačko-neretvanski	78	171	178	160	587
8.	Zapadnohercegovački	1	36	51	37	125
9.	Kanton Sarajevo	10	402	479	461	1352
10.	Kanton 10 (Livno)	0	38	37	51	126
Ukupno		423	2.132	2.066	2.192	6.813
<i>Pilot projekat „Aktivno traženje posla“ u TK i HNK (2006. i 2007. godina)</i>						166
UKUPNO						6.979

Tabela 8: Pregled korisnika poticajnih sredstava u Federaciji BiH po kantonima i obliku podrške

Red. br.	Kanton	Zaposleno	Samo-zaposleno	Obuka	Javni radovi	Pilot-projekat „Aktivno traženje posla“	Ukupno usluga podrške
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Unsko-sanski	679	130	-	25	-	834
2.	Posavski	172	8	4	-	-	184
3.	Tuzlanski	1192	201	66	-	41 *	1500 *
4.	Zeničko-dobojski	842	323	28	44	-	1237
5.	Bosansko-podrinjski	48	10	-	-	-	58
6.	Srednjobosanski	618	141	-	92	-	851
7.	Hercegovačko-neretvanski	467	118	2	-	125 *	712 *
8.	Zapadnohercegovački	123	2	-	-	-	125
9.	Kanton Sarajevo	970	373	9	-	-	1352
10.	Kanton 10 (Livno)	41	85	-	-	-	126
Ukupno		5152	1391	109	161	166*	6979*

*Napomena: U ukupnom broju su i korisnici Pilot projekta „Aktivno traženje posla“

Tabela 9: Pregled realizacije SESP-a u 2008. godini

Red. br.	Kanton	Samozapošljavanje	Zapošljavanje	Obuka	Ukupno radnika	Isplaćeno sredstava
1	2	3	4	5	6	7
1.	Unsko-sanski	30	206	-	236	375.000,00
2.	Posavski	6	87	2	95	141.696,00
3.	Tuzlanski	77	403	20	500	744.135,72
4.	Zeničko-dobojski	101	270	28	399	597.274,60
5.	Bosansko-podrinjski	2	27	-	29	46.650,00
6.	Srednjobosanski	43	181	-	224	246.000,00
7.	Hercegovačko-neretvanski	26	134	-	160	238.500,00
8.	Zapadnohercegovački	-	37	-	37	84.000,00
9.	Kanton Sarajevo	130	329	2	461	771.112,79
10.	Kanton 10 (Livno)	28	23	-	51	76.500,00
Ukupno		443	1.697	52	2.192	3.320.869,11

U izvještajnom periodu vršene su isplate preuzetih obaveza po osnovu realizacije ovog projekta iz 2006. i 2007. godine u iznosu od 40.500 KM i 707.662,36 KM.

3.5. Program zapošljavanja asistenata u visokoškolskim ustanovama i naučnoistraživačkim institucijama

Programom zapošljavanja asistenata u visokoškolskim ustanovama i naučnoistraživačkim institucijama, čija je realizacija započeta krajem 2005. godine, sufinansirano je zapošljavanje asistenata u nastavnom i istraživačkom sektoru. Bosna i Hercegovina može postati međunarodno konkurentna i ostvarivati održiv ekonomski razvoj ako ima kvalitetnu distribuciju znanja i konkurentnu proizvodnju.

Univerziteti, fakulteti i instituti za naučnoistraživački rad u Federaciji BiH mogli su aplicirati za ovaj program, a kriterije za odabir osobe koja će se sufinansirati određivali su sami fakulteti u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti, koji se primjenjuju u određenom kantonu.

Programom je predviđeno da se poslodavac (visokoškolska ustanova ili naučnoistraživačka institucija) subvencionira sa 800 KM u bruto mjesečnom iznosu za plaću zaposlenika u ugovorenom periodu. Pored toga, po isteku sufinansiranja od godinu dana, podržava se stručno usavršavanje novozaposlenog u jednokratnom iznosu od 2.000 KM.

Do kraja izvještajnog perioda, 24 fakulteta, dva integrirana univerziteta (Zenica i Tuzla) i četiri naučnoistraživačke institucije su potpisali ugovore o zapošljavanju 136 asistenata.

3.6. Obuka i priprema nezaposlenih za pokretanje biznisa

U suradnji sa Organizacijom za sigurnost i suradnju u Evropi (OSCE), Sarajevskom regionalnom razvojnom agencijom (SERDA) i službama za zapošljavanje koje djeluju na terenu koji pripada sarajevskoj makro regiji, Federalni zavod je realizirao obuku i pripremu nezaposlenih za pokretanje biznisa. Cilj ove aktivnosti je bio razvijanje svijesti o individualnoj odgovornosti za rješavanje vlastitog zapošljavanja, a posebnim mjerama edukacije budućih poduzetnika željelo se ohrabriti i poticati samozapošljavanje i početak manjih poslovnih aktivnosti uz korištenje vlastitih sredstava i sredstava iz drugih izvora.

Obukom su obuhvaćena elementarna znanja o poduzetništvu:

- registracija djelatnosti (osnivanje poduzeća, samostalne radnje, poljoprivredne djelatnosti i dr.)
- pravna regulativa (radni odnosi i poslovni ugovori)
- osnovni pojmovi iz računovodstva (porezi, doprinosi)
- izrada i ocjena biznis plana kao sredstva provjere valjanosti biznis ideje
- osnovne pretpostavke za uspješan start malog biznisa.

Putem biroa za zapošljavanje iz općina koje spadaju u sarajevsku makro regiju, na obuku za pokretanje biznisa su pozivane nezaposlene osobe mlađe od 35 godina raznih zanimanja, osim diplomiranih ekonomista. Trodnevnu obuku, u grupama po 15 osoba, uspješno je završilo 100 osoba iz Visokog, Vareša, Breze, Olova, Kiseljaka, Kreševa i Novog Grada – Sarajevo.

3.7. Sajmovi

Radi uspostavljanja i jačanja neposrednije suradnje sa poslodavcima i drugim socijalnim partnerima, Federalni zavod je i u 2008. godini učestvovao u pružanju pomoći pri organiziranju sajmova koji promoviraju ponudu i tražnju na tržištu rada, ali i razvoj privrede u Bosni i Hercegovini.

U organizaciji Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo u decembru je održan *Sajam zapošljavanja*, gdje su poslodavci iz javnog i privatnog sektora imali priliku da se upoznaju sa nezaposlenim osobama koje traže posao. Također, Federalni zavod je sa Migracionim servisnim centrom uzeo učešće i u manifestaciji *Dani aktivizma mladih na Sajmu organizacija, programa i servisa za mlade u Kantonu Sarajevo*, koji je organizirala Omladinska informativna agencija.

Data je podrška održavanju *Sajma poslova i profesija "PosaoFest"*, koji je organizirao web portal "Posao.ba", a kojim je pružena prilika da se na jednom mjestu spoje najznačajnije kompanije iz Bosne i Hercegovine i regiona sa osobama koje traže posao ili žele napredak u karijeri. Poslodavcima je omogućeno pronalaženje najkvalitetnijih zaposlenika i stvaranje novih poslovnih veza, a za posjetioce sajma pripremljene su i stručne radionice i prezentacije o zapošljavanju, upravljanju ljudskim resursima i mogućnostima napredovanja u karijeri.

3.8. Ferijalni rad studenata u Saveznoj Republici Njemačkoj

I u 2008. godini, u suradnji sa Agencijom za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Saveznom agencijom za rad SR Njemačke, organizirano je testiranje za ferijalni rad za bosanskohercegovačke redovne studente u 2009. godini, u periodu ljetnog raspusta. Mada je Njemačka odobrila ferijalni rad za 250 studenata iz BiH, prijavilo se 195 studenata, a 128 je zadovoljilo potrebne uvjete, od kojih je 111 iz Federacije BiH.

Najčešće je riječ o radu na pomoćnim poslovima u hotelima, restoranima, poljoprivredi i, u manjoj mjeri, industriji. Radno vrijeme, plaće i ostali radni uvjeti usklađeni su sa tarifnim odredbama Njemačke, a strani studenti na ferijalnom radu na odgovarajućim poslovima ravnopravni su sa njemačkim radnicima.

4. ZAPOŠLJAVANJE STRANIH DRŽAVLJANA

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Federalni zavod je nadležan za odobravanje zapošljavanja stranih državljana i osoba bez državljanstva na prijedlog kantonalnih službi za zapošljavanje, a u skladu sa Zakonom o zapošljavanju stranaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 8/99) ali i Zakonom o

kretanju i boravku stranaca i azilu („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 36/08) kojim su, između ostalog, definirani izdavanje radnih dozvola, kvota radnih dozvola i izuzeci.¹²

U izvještajnom periodu dato je 1.650 odobrenja za izdavanje radnih dozvola stranim državljanima na period od tri mjeseca do jedne godine, što je više za 155 nego u prethodnoj godini. Odobrenja za izdavanje radnih dozvola uglavnom su data stranim državljanima koji su osnivači firmi u Federaciji BiH ili su u njima direktori i izvršni direktori. Najviše radnih dozvola izdato je za rad u oblasti trgovine, prerađivačke industrije, finansijskog posredovanja, obrazovanja, uslužnih djelatnosti i dr.

Od 1.650 radnih dozvola, datih stranim državljanima iz 57 zemalja, 618 je dato osobama sa srednjom stručnom spremom, 605 osobama sa visokom stručnom spremom, 198 kvalificiranim radnicima, a 98 osobama sa zvanjem magistra ili doktora nauka.

U 2008. godini odbijeno je osam zahtjeva za izdavanje odobrenja za radnu dozvolu stranom državljaninu.

Nije dato ni jedno odobrenje za izdavanje radne dozvole na neodređeno vrijeme.

S obzirom na to da u drugim državama radne dozvole izdaju institucije za zapošljavanje na nivou države, i dalje se nameće potreba za reguliranjem ove problematike na nivou države.

Tabela 10: Pregled izdatih odobrenja za radne dozvole u Federaciji BiH u 2008. godini po državama i kvalifikacionoj strukturi

Red. br.	DRŽAVA	KVALIFIKACIONA STRUKTURA									Ukupno
		NK	PK	NSS	KV	VKV	SSS	VŠS	VSS	Mr i Dr	
1.	Srbija	21	10	1	124	3	165	4	74	8	410
2.	Hrvatska	0	1	0	6	4	82	25	131	3	252
3.	Turska	3	0	0	13	3	55	3	114	28	219
4.	Kina	0	1	0	4	0	157	6	4	0	172
5.	Crna Gora	3	0	1	14	0	31	8	31	2	90
6.	Slovenija	0	0	0	0	1	23	3	46	3	76
7.	Makedonija	3	0	0	26	0	25	2	6	0	62
8.	Njemačka	0	0	0	5	3	20	4	24	1	57
9.	Austrija	0	1	0	1	0	13	3	23	5	46
10.	Indija	0	0	0	0	0	1	0	34	1	36
11.	Italija	0	0	0	1	0	8	1	14	1	25
12.	Velika Britanija	0	0	0	0	0	1	1	5	17	24
13.	Francuska	0	0	0	0	1	2	2	9	2	16
14.	SAD	0	0	0	0	0	3	0	6	7	16
15.	Iran	0	0	0	0	0	4	0	3	3	10
16.	Rusija	0	0	0	0	0	2	0	4	3	9
17.	Holandija	0	0	0	1	0	3	0	5	0	9

¹² Krajem novembra 2008. godine Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donijelo je Odluku o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u Bosni i Hercegovini za 2009. godinu, kojom je utvrđeno da godišnja kvota za produženje već izdatih radnih dozvola iznosi 1.745, od kojih se na Federaciju BiH odnosi 850. Godišnja kvota radnih dozvola za novo zapošljavanje u Bosni i Hercegovini iznosi 835, od kojih se na Federaciju BiH odnosi 290.

Red. br.	DRŽAVA	KVALIFIKACIONA STRUKTURA									Ukupno
		NK	PK	NSS	KV	VKV	SSS	VŠS	VSS	Mr i Dr	
18.	Irska	0	0	0	0	0	1	0	6	1	8
19.	Jordan	0	0	1	0	0	1	1	4	0	7
20.	Ukrajina	0	0	0	0	0	2	0	4	0	6
21.	Grčka	0	0	0	0	0	1	2	2	1	6
22.	Albanija	0	0	0	0	0	0	0	6	0	6
23.	Poljska	0	0	0	0	0	1	0	4	0	5
24.	Moldavija	0	0	0	0	0	1	1	3	0	5
25.	Španija	0	0	0	0	0	0	1	2	2	5
26.	Palestina	0	0	0	1	0	0	0	4	0	5
27.	Sirija	0	0	0	0	0	2	0	3	0	5
28.	Egipat	0	0	0	1	0	0	0	4	0	5
29.	Bugarska	0	0	0	0	0	2	0	2	1	5
30.	Slovačka	0	0	0	0	0	0	0	4	0	4
31.	Mađarska	0	0	0	0	0	1	0	3	0	4
32.	Rumunija	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3
33.	Češka	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3
34.	Brazil	0	0	0	0	0	3	0	0	0	3
35.	Kanada	0	0	0	0	0	1	1	1	0	3
36.	Kenija	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
37.	Švajcarska	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2
38.	Belgija	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
39.	Saudijska Arabija	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
40.	Irak	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
41.	Švedska	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
42.	Nepal	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2
43.	Norveška	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
44.	Sudan	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
45.	Finska	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
46.	Malezija	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
47.	Kipar	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
48.	Meksiko	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
49.	Kuvajt	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
50.	Danska	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
51.	Zelenortski Otoci	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
52.	Libanon	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
53.	Južnoafrička Republika	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
54.	Gruzija	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1

Red. br.	DRŽAVA	KVALIFIKACIONA STRUKTURA									Ukupno
		NK	PK	NSS	KV	VKV	SSS	VŠS	VSS	Mr i Dr	
55.	Siera Leone	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
56.	Argentina	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
57.	Pakistan	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Ukupno		30	13	3	198	16	618	69	605	98	1650

Od 1.650 radnih dozvola izdatih stranim državljanima, na Kanton Sarajevo se odnosi 820 ili 49,70%, Zeničko-dobojski 182 ili 11,03%, Tuzlanski 172 ili 10,42% i Hercegovačko-neretvanski 156 ili 9,45%.

5. PROFESIONALNA ORIJENTACIJA I SELEKCIJA

U izvještajnom periodu, u sklopu profesionalne orijentacije, tim psihologa javnih službi za zapošljavanje izradio je *Priručnik za profesionalno informiranje učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola*.

Također, pripremljena je informativno-edukativna brošura *Tražim posao*, namijenjena dugotrajno nezaposlenim osobama, a sadrži informacije o tehnikama traženja zaposlenja i zakonskoj regulativi iz oblasti rada i zapošljavanja.

S obzirom na pozitivne kritike, ponovno je štampana brošura *Prvi koraci u potrazi za poslom* namijenjena mladim osobama bez radnog iskustva.

Pored toga, pripremljen je projektni plan za izradu web stranice *Abeceda karijere*, ali je izostala tehnička podrška te je realizacija Projekta planirana za 2009. godinu.

Na poziv Instituta za međunarodnu suradnju Njemačkog saveza visokih narodnih škola (*dvv international*), Ured u Sarajevu¹³, započeta je obuka kadrova koji se bave obrazovnim radom sa odraslim pod nazivom *Škola andragoga*. Među polaznicima obuke su i zaposlenici javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH. Cilj ove edukacije je unapređenje stručnih kompetencija za zaposlenike koji se bave obrazovnim radom sa odraslim osobama kroz ciklus od pet trodnevnih seminara u sezoni 2008/09. Ovo je drugi ciklus edukacije na kojem sudjeluju predstavnici javnih službi za zapošljavanje.

Krajem 2008. godine, u okviru suradnje sa dugogodišnjim partnerom Njemačkim društvom za tehničku suradnju (GTZ), organizirana je posjeta Crnoj Gori na temu *Profesionalno informiranje*, a u kojoj je sudjelovalo po pet stručnih radnika iz oblasti obrazovanja i zapošljavanja iz Srbije, Crne Gore, Kosova i Bosne i Hercegovine.

Predviđeno je da pomenuti učesnici – multiplikatori budu uključeni u obuku u trajanju od četiri sedmice, radi usvajanja tehnika profesionalnog informiranja i izrade promotivnih materijala. Multiplikatori će u narednom periodu imati zadatak da prenesu stečena znanja zaposlenicima kantonalnih službi za zapošljavanje, osnovnih škola i omladinskih centara na području Bosne i Hercegovine, koji bi profesionalno informirali i savjetovali učenike završnih razreda osnovne škole.

6. MIGRACIONI SERVISNI CENTAR

U okviru projekta AENEAS 2006, koji zajednički provode Međunarodna organizacija za migracije i Međunarodna organizacija rada, uz finansijsku podršku Evropske unije,

¹³ U suradnji sa Bosanskim kulturnim centrom i uz potporu Ministarstva za privrednu suradnju i razvoj SR Njemačke

Švicarske federalne kancelarije za migracije i Njemačke savezne kancelarije za migracije i izbjeglice, u junu 2008. godine u prostorijama Federalnog zavoda otvoren je Migracioni servisni centar.¹⁴ Centar je dio regionalne mreže migracionih servisnih centara koji djeluju u Hrvatskoj, Srbiji, Crnoj Gori, Makedoniji, Albaniji i na Kosovu.

Cilj Projekta je promoviranje regularnih migracija u zemlje Evropske unije i druge zemlje, kao i mobilnost između država na Balkanu i to: direktnim informiranjem potencijalnih migranata o radnim migracijama i rizicima koje nosi neregularna migracija, izgradnjom kapaciteta javnih ustanova i javnih službi za zapošljavanje u razvoju i praksi politike radnih migracija i sveobuhvatnim istraživanjem potencijala radnih migracija zemalja u regiji.

Projekat migracionih servisnih centara će biti implementiran do januara 2010. godine, kada će radne aktivnosti nastaviti partneri projekta – Federalni zavod za zapošljavanje i Zavod za zapošljavanje Republike Srpske.

Od početka svog rada, Centar je pružio usluge informiranja, savjetovanja i upućivanja na nadležne službe o migracijama za 97 klijenata. Zbog lošeg socioekonomskog statusa u Bosni i Hercegovini i nezaposlenosti, većina klijenata je zainteresirana za rad u zemljama Evropske unije.

7. ISPITIVANJE TRŽIŠTA RADA

U okviru redovnih aktivnosti Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje, krajem 2008. godine provedeno je ispitivanje tržišta rada u devet kantona. Anketirano je 2.370 poslodavaca koji zapošljavaju pet i više zaposlenika.

Rezultati anketiranja će poslužiti kao osnova za planiranje odgovarajućih mjera i aktivnosti za unapređenje sektora tržišta rada i zapošljavanja i za jačanje suradnje sa obrazovnim institucijama.

Pri realizaciji pomenutih aktivnosti angažirane su osobe sa završenim fakultetom prijavljene na evidenciji nezaposlenih i za taj posao su dobile odgovarajuću novčanu naknadu.

8. AKTIVNOSTI NA UNAPREĐENJU RADA FEDERALNOG ZAVODA I KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE

8.1. Centar za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju programa aktivne politike zapošljavanja («Papilot»)

Misija projekta „Centar za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju programa aktivne politike zapošljavanja“ usmjerena je na razvoj novih znanja i pristupa u rješavanju problematike nezaposlenosti u Federaciji BiH.

Vizija Projekta je formiranje savremenog, inovativnog, multidisciplinarnog, stručnog i, po toj osnovi, jedinstvenog centra za razvoj i implementaciju programa aktivne politike zapošljavanja.

Osnovni cilj Projekta je usmjeravanje zaposlenika Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje na nove pristupe u radu sa nezaposlenim osobama i pružanje savjetodavnih usluga.

U 2008. godini provedene su brojne aktivnosti:

¹⁴ Migracioni servisni centar za područje Republike Srpske je otvoren u Banjoj Luci, u okviru regionalne filijale Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske

- Održano je 20 inicijalnih seminara, na kojima su zaposlenicima Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje demonstrirane savremene metode rada u oblasti zapošljavanja radi jačanja njihove motivacije i promjene pristupa u stručnom radu. Te seminare je uspješno pohađalo 185 zaposlenika, od kojih je, posebnom metodologijom Zavoda Papilot, odabrano 36 za osposobljavanje za buduće trenere.
- Izrađen je metodološki priručnik za osposobljavanje trenera Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje *Primjena savremenih metoda i tehnika u zapošljavanju*.
- Osposobljena su 32 trenera za rukovođenje malim grupama i za primjenu sadržaja iz oblasti zapošljavanja u radu sa grupama, nakon čega su uslijedili jednodnevni informativni i dvodnevni motivacijski seminari, kojima je obuhvaćeno 2.039 nezaposlenih. Prema rezultatima evaluacije, ti seminari su izazvali vrlo pozitivne reakcije kod nezaposlenih osoba.
- Održan je trodnevni edukacijski seminar trenera za rad sa nezaposlenim Romima.
- Urađen je *Etički kodeks zaposlenika javnih službi za zapošljavanje*, kako bi se unaprijedio kvalitet rada institucija u ovoj oblasti, kao bitan elemenat za izradu polazišta jedinstvene doktrine rada javnih službi za zapošljavanje.
- Uspostavljen je sistem redovnog praćenja rada trenera – „supervizija“ izvođenja informativnih i motivacijskih seminara za nezaposlene osobe.
- Izvršene su pripreme za realizaciju pilot projekta aktivne politike zapošljavanja *Uspjet ću!* na području Unsko-sanskog kantona i Kantona Sarajevo, kojim je obuhvaćeno informiranje zaposlenika službi i nezaposlenih osoba, promoviranje Projekta, inicijalni seminari i selekcija odabranih osoba za buduće trenere – predavače.
- Utvrđen je minimalni kadrovski standard biroa za zapošljavanje radi jačanja postojeće strukture zaposlenika i uspostavljanja stručnog rada – savjetodavnoga karaktera (profesionalna orijentacija, posredovanje, provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja i dr.). Prijedlog minimalnog kadrovskog standarda je zasnovan na rezultatima analize, primjerima dobre prakse i, pri tome, poštuje standarde Evropske unije u oblasti rada javnih službi za zapošljavanje¹⁵.
- Održan je edukacijski seminar za direktore Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje radi unapređenja načina njihovog istupanja u sredstvima javnog informiranja i odnosa s javnošću.
- Organizirana je radna posjeta direktora Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje Zavodu za zapošljavanje Crne Gore i Zavodu Papilot radi demonstriranja savremenih metoda i tehnologija rada sa nezaposlenim osobama, jer je primjenom ove metodologije u Crnoj Gori u kratkom roku smanjena nezaposlenost.
- Na osnovu brojnih dokumenata i preporuka, kao i primjera dobre prakse iz oblasti zapošljavanja, pripremljen je nacrt (novih) programa i mjera aktivne politike zapošljavanja teško zapošljivih kategorija nezaposlenih osoba.

¹⁵ Biro za zapošljavanje, kao osnovna jedinica kantonalne službe za zapošljavanje, trebalo bi da bude organiziran na sljedeći način:

- šef biroa (VSS)
- savjetodavac (VSS ili VŠS) – 700 nezaposlenih osoba po savjetodavcu
- savjetodavac-trener (VSS ili VŠS) – 300 nezaposlenih osoba po savjetodavcu-treneru i
- evidentičar – radnik na šalteru (SSS).

Tabela 12: Pregled održanih informativnih i motivacijskih seminara u 2008. godini¹⁶

Red. br.	Služba za zapošljavanje (kanton/županija)	Informativni seminari – broj nezaposlenih osoba		Motivacijski seminari – broj nezaposlenih osoba	
		Broj pozvanih	Prisustvovalo	Broj pozvanih	Prisustvovalo
1.	Unsko-sanski	176	131	0	0
2.	Zeničko-dobojski	354	235	0	0
3.	Kantona Sarajevo	891	538	60	37
4.	Tuzlanski kanton	451	316	65	35
5.	Hercegovačko-neretvanski	820	623	0	0
6.	Srednjobosanski	90	83	0	0
7.	Bosansko-podrinjski	60	41	0	0
8.	Posavski kanton	0	0	0	0
UKUPNO		2842	1967	125	72

8.2. Uvođenje sistema upravljanja kvalitetom prema ISO 9001:2000

U sklopu realizacije Drugog projekta podrške zapošljavanju, u dijelu tehničke pomoći, predviđeno je uvođenje sistema upravljanja kvalitetom prema ISO 9001:2000 u Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje radi unapređenja rada i usluga posredovanja u zapošljavanju nezaposlenih osoba i osiguravanja efikasnosti i mjerljivosti postavljenih ciljeva i ostvarenih učinaka.

U Federalnom zavodu je uveden, primijenjen i dokumentiran sistem upravljanja kvalitetom prema zahtjevu ISO 9001:2000, što je potvrđeno na certifikacijskom auditu koji je u novembru 2008. godine provela certifikacijska kuća TÜV Croatia/TÜV NORD International.

Priprema Federalnog zavoda i kantonalnih službi za zapošljavanje za certifikacijski audit trajala je dvije godine. Uspostavljanje ovog sistema pretpostavlja unapređenje kvaliteta rada, efektivnosti, efikasnosti i povećanja ugleda javnih službi za zapošljavanje stalnim stručnim usavršavanjem osoblja, ispitivanjem zadovoljstva korisnika, primjenom savremene informatičke podrške i drugih resursa potrebnih za kvalitetno poslovanje.

8.3. Suradnja privatnih agencija za zapošljavanje i javnih službi za zapošljavanje

U sklopu realizacije Drugog projekta podrške zapošljavanju, u dijelu tehničke pomoći, radi stvaranja efikasnog tržišta rada i pretpostavki za efikasnije pružanje usluga zapošljavanja, urađen je *Nacrt uredbe o kriterijima i načinu osnivanja i djelovanja privatnih agencija za posredovanje u zapošljavanju*, utemeljene na evropskim i standardima Međunarodne organizacije rada. Ovaj dokument sadrži odredbe kojima se regulira djelatnost, način registracije i ograničenje djelovanja privatnih agencija za zapošljavanje, kao i mogućnost njihovog pristupa javnim sredstvima, cijena njihovih usluga, te vođenje evidencija i njihova suradnja sa javnim službama za zapošljavanje.

Federalni zavod i kantonalne službe za zapošljavanje su prepoznali ulogu privatnih agencija u unapređenju funkcioniranja tržišta rada te, podržavajući izradu ove uredbe,

¹⁶ Predstavnici službi za zapošljavanje Zapadnohercegovačkog i Livanjskog kantona nisu sudjelovali u obuci „Trening trenera“, pa se jednodnevni informativni i dvodnevni motivacijski seminari za nezaposlene osobe nisu ni provodili u tim kantonima

omogućili razvoj novih pravaca u uslugama posredovanja u zapošljavanju i efektivnu suradnju u oblasti zapošljavanja, a sve radi rješavanja kompleksnog pitanja nezaposlenosti.

8.4. Program poticaja zapošljavanja stručnih suradnika u kantonalnim službama za zapošljavanje

Radi općeg unapređenja rada javnih službi za zapošljavanje, od 2006. godine se realizira Program poticaja zapošljavanja stručnih suradnika u kantonalnim službama za zapošljavanje.

Do kraja izvještajnog perioda, sedam pripravnika, diplomiranih psihologa i diplomiranih inženjera informatike, sufinansirano je 12 mjeseci.

9. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

Početak 2008. godine intenzivirana je suradnja sa izvođačem na projektu „Informatizacija i uvođenje jedinstvenog informacionog sistema Federalnog zavoda za zapošljavanje“ radi završetka implementacije u preostale četiri kantonalne službe za zapošljavanje. Nakon što je završena implementacija sistema u Službi za zapošljavanje Tuzlanskog kantona, rad na Projektu je obustavljen dok izvođač ne ispunji uvjet – prezentaciju dokaza o validnosti isporučenih licenci za softver.

S obzirom na to, Federalni zavod je pokrenuo pravni postupak protiv dobavljača softvera, firme „Witnet“, u vezi sa isporukom licenci za softver MS Office 2003.

Budući da izvođač radova ne može pružati podršku implementaciji sistema, kao i da je istekla garancija instaliranim sistemima, Federalni zavod koristi samo vlastite resurse za održavanje postojeće informatičke infrastrukture sistema EPIS.

10. UPRAVNI ODBOR

U izvještajnom periodu Upravni odbor¹⁷ je razmatrao najznačajnija pitanja iz nadležnosti Federalnog zavoda i ostvarivanja funkcija zapošljavanja, te su usvojeni:

- Program rada Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2008. godinu
- Godišnji obračun i Izvještaj o izvršenju Finansijskog plana za 2007. godinu
- Izvještaj o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2007. godinu
- Program dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja iz sredstava revolvinga (inovirani tekst)
- Program samozapošljavanja i zapošljavanja povratnika
- Izmjene i dopune Finansijskog plana Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2008. godinu
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o finansijskom poslovanju
- Operativni program realizacije Programa mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije poduzeća ostali ili ostaju bez posla
- Finansijski plan Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2009. godinu i procjena za 2010. i 2011. godinu
- Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja Federalnog zavoda za zapošljavanje za 2007. godinu
- Akcioni plan na bazi Izvještaja Ureda za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine

¹⁷ Upravni odbor je održao 11 sjednica u izvještajnom periodu

- Izvještaj o izvođenju pripremnih radova na projektu „Centar za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju programa aktivne politike zapošljavanja“
- Izvještaj o implementaciji projekta „Informatizacija i uvođenje jedinstvenog informacionog sistema Federalnog zavoda za zapošljavanje“
- Analiza odobrenih kredita za poticaj zapošljavanja u periodu od 2001. do 2004. godine
- Izvještaj o monitoringu realizacije Programa sufinansiranja zapošljavanja povratnika u Bosni i Hercegovini i dr.

Također, Upravni odbor je donio odluke koje se odnose na provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja, uvjete za njihovo provođenje i potrebna finansijska sredstva, i to:

- Odluku o odobravanju sredstava za samozapošljavanje i zapošljavanje povratnika po javnom pozivu za učešće u Programu samozapošljavanja i zapošljavanja povratnika
- Odluku o izmjenama Uslova i postupka odobravanja reprograma kredita za poticaj zapošljavanja
- Odluku o otpisu zatezних kamata korisnicima dugoročnih plasmana za poticaj zapošljavanja,
- kao i odluke na prijedlog Komisije za ocjenu prijave i programa tržišta rada, a na osnovu zahtjeva koje je obradila Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine.

U skladu sa zakonskom obavezom, Upravni odbor je tromjesečno usvajao izvještaje o izvršenju Finansijskog plana za 2008. godinu. Također, Upravni odbor je redovno usvajao izvještaje o realizaciji Programa reregistracije nezaposlenih osoba u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji su dostavljeni Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike na daljnje postupanje.

Pored toga, u vezi sa radom Federalnog zavoda doneseno je više odluka, informacija i zaključaka, kao što su: Odluka o izmjenama i dopunama Statuta Federalnog zavoda za zapošljavanje, Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o sistematizaciji radnih mjesta Federalnog zavoda za zapošljavanje, Odluka o utvrđivanju visine amortizacionih stopa sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje, Odluka o odobravanju javne nabavke usluga, robe i radova za fiskalnu 2009. godinu i dr.

11. KOORDINACIJA RADA KANTONALNIH SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE

S obzirom na to da je Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba utvrđeno da Federalni zavod usklađuje, koordinira i prati rad službi za zapošljavanje na provođenju utvrđene politike i mjera u oblasti zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, na sastancima direktora Federalnog zavoda sa direktorima kantonalnih službi za zapošljavanje¹⁸ dogovarano je o:

- pitanjima koja su se odnosila na provedbu Sporazuma o implementaciji i finansiranju projektnih aktivnosti Drugog projekta podrške zapošljavanju u 2008. godini
- implementaciji Programa reregistracije nezaposlenih osoba
- implementaciji Programa mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije poduzeća ostali ili ostaju bez posla

¹⁸ U izvještajnom periodu održano je 12 sastanaka

- implementaciji Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica i aktivnostima u vezi sa isplatom novčanih naknada demobiliziranim braniocima
- distribuciji prihoda od doprinosa
- potrebi izmještanja administriranja zdravstvenog osiguranja iz oblasti zapošljavanja
- rezultatima programa zapošljavanja Federalnog zavoda koji se provode u suradnji sa kantonalnim službama za zapošljavanje
- realizaciji Programa samozapošljavanja i zapošljavanja povratnika u Bosni i Hercegovini
- uspostavi minimalnog kadrovskog standarda u službama za zapošljavanje
- rješavanju teškoća u implementaciji jedinstvenog informacionog sistema
- izradi Etičkog kodeksa zaposlenika javnih službi za zapošljavanje
- donošenju propisa kojim će se regulirati rad privatnih agencija za zapošljavanje
- donošenju Operativnog uputstva za primjenu Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja i dr.

12. INFORMIRANJE

Poslovi informiranja u 2008. godini su se odvijali u skladu sa *Strategijom komuniciranja* Federalnog zavoda, odnosno godišnjim operativnim planom, te Zakonom o slobodi pristupa informacijama.

Radi transparentnosti svoga rada, Federalni zavod je u 2008. godini redovno obavještavao javnost o svojim aktivnostima. Svakog mjeseca su objavljivana saopštenja za javnost sa svim relevantnim podacima iz oblasti zapošljavanja. Održane su i konferencije za novinare povodom predstavljanja Programa samozapošljavanja i zapošljavanja povratnika u 2008. godini i rezultata realizacije Programa u 2007. godini, kao i povodom predstavljanja rezultata projekta „Centar za osposobljavanje stručnih radnika i za razvoj i implementaciju programa aktivne politike zapošljavanja“ te u sklopu medijske kampanje Programa reregistracije nezaposlenih osoba.

Brošura *Prvi koraci u potrazi za poslom* i letak *Ko se smatra nezaposlenom osobom – prava po osnovu nezaposlenosti* distribuirani su nezaposlenim osobama posredstvom kantonalnih službi, tj. biroa za zapošljavanje. U sklopu realizacije Programa samozapošljavanja i zapošljavanja povratnika štampan je i promotivni letak radi boljeg informiranja ciljne grupe nezaposlenih osoba – povratnika i poslodavaca.

Urađen je i letak za poslodavce pod nazivom *Potražite radnik*, kojim se žele animirati poslodavci i promovirati besplatne usluge službi za zapošljavanje, prije svega usluge posredovanja i profesionalne selekcije.

Bilten, u kojem su mjesečno objavljivani statistički podaci (tabelarno i grafički) o zaposlenosti i nezaposlenosti u Federaciji BiH, dostavljan je na više od 300 adresa vladinih i nevladinih organizacija.

Za informacije u vezi sa zapošljavanjem, tržištem rada, aktivnostima Federalnog zavoda i javnim pozivima korištene su mogućnosti informiranja putem WEB stranice www.fzzz.ba, na kojoj je u protekloj godini u prosjeku mjesečno evidentirano oko 1.200 posjeta.

Sa svim elektronskim i štampanim medijima u Bosni i Hercegovini ostvarena je dobra suradnja.

13. SURADNJA SA DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA

I u 2008. godini, Federalni zavod je ostvario brojne kontakte i vrlo sadržajnu suradnju sa institucijama i organizacijama koje imaju značajnog uticaja na razvoj tržišta rada i zapošljavanja u Bosni i Hercegovini.

Kontinuirano se odvijala suradnja sa Vladom Federacije Bosne i Hercegovine i Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, posebno sa Jedinicom za implementaciju projekata socioekonomske podrške, obuke i prezapošljavanja, te sa Federalnim ministarstvom finansija, Federalnim ministarstvom obrazovanja i nauke, Federalnim ministarstvom raseljenih osoba i izbjeglica, Federalnim ministarstvom razvoja, obrta i poduzetništva, Agencijom za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske. Nije izostala suradnja ni sa drugim društvenim subjektima, poput Privredne komore Federacije BiH, Saveza samostalnih sindikata Bosne i Hercegovine, univerziteta u Federaciji BiH i dr.

Od domaćih nevladinih organizacija izdvaja se suradnja sa Savezom udruženja demobilisanih boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata.

Federalni zavod je aktivno sudjelovao i pružao podršku svim razvojnim programima i projektima međunarodnih institucija koji se odnose na unapređenje sektora tržišta rada i zapošljavanja, kao i na reformu obrazovnog sistema u Bosni i Hercegovini, pri čemu je potrebno izdvojiti Evropsku komisiju (EC), Evropsku trening fondaciju (ETF), Organizaciju za sigurnost i suradnju u Evropi (OSCE), Razvojni program Ujedinjenih naroda (UNDP), Svjetsku banku (WB), Američku agenciju za međunarodni razvoj (USAID), Njemačko društvo za tehničku suradnju (GTZ), GOPA i dr.

Također, značajna je suradnja sa Direkcijom za ekonomsko planiranje na pripremi razvojnih dokumenata Bosne i Hercegovine za period 2008 – 2013. godina.

Isto tako, Federalni zavod je sudjelovao u realizaciji projekta Evropske unije *Reforma politike zapošljavanja i uspostava informatičkog sistema tržišta rada za Bosnu i Hercegovinu* (EuropeAid/123680/C/SER/BA) tokom izrade prve *Strategije zapošljavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2009 – 2013.*

Na poziv Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Federalni zavod je sudjelovao u radu na reviziji *Strategije Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma.*

Također, značajno je i sudjelovanje predstavnika Federalnog zavoda u *Projektu promoviranja pokretljivosti tržišta rada (ELMO) – Jedinstveni sistem registracije, naplate i kontrole doprinosa za socijalno osiguranje*, koji implementira USAID, a u sklopu kojeg se priprema izrada zakona o jedinstvenom sistemu registracije, naplate i kontrole doprinosa za socijalno osiguranje i izrada pravilnika o registraciji i podnošenju prijava u jedinstveni sistem.

ZAKLJUČNA ZAPAŽANJA

Sve mjere aktivne politike zapošljavanja planirane Programom rada za 2008. godinu nisu realizirane jer su sredstva za njihovu realizaciju preusmjerena za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, a posebno za isplatu novčanih naknada demobiliziranim braniocima.

I pored toga, u 2008. godini Federalni zavod je u suradnji sa kantonalnim službama za zapošljavanje uspio dati doprinos u poboljšanju stanja na tržištu rada, smanjenju nezaposlenosti i povećanju zaposlenosti. Realizacijom mjera aktivne politike zaposleno je

5.200 nezaposlenih osoba iz teško zapošljive kategorije (starijih od 40 godina, povratnika, mladih bez radnog iskustva, osoba sa invaliditetom, demobiliziranih branilaca itd.).

Ipak, pozitivni trend na tržištu rada zabilježen tokom cijele 2008. godine poremećen je povećanjem broja nezaposlenih i smanjenjem broja zaposlenih u decembru.

S obzirom na to da je krajem godine povećan broj osoba koje se prijavljuju na evidenciju nezaposlenih iz radnog odnosa a koji mogu ostvariti pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, nameće se zaključak da će u 2009. godini biti potrebno obezbijediti značajnija sredstva za materijalnu i socijalnu sigurnost.

I pored toga, dio sredstava potrebno je usmjeriti za mjere aktivne politike zapošljavanja kako bi se zadržala razvojna funkcija javnih službi za zapošljavanje, kao uticajnog faktora na tržištu rada.

PREDSJEDNIK
UPRAVNOG ODBORA

Jozo Ursa

Broj: 01/1-34-532/09

Datum: 26.02.2009. godine